The Greek Review of Social Research

Vol 21 (1974)

21-22

Grossin William, Η εργασία και ο χρόνος
(Ωράριον, Διάρκεια, Ρυθμός)

Γιαννάκης Γκριτζαλής

doi: [10.12681/grsr.238](https://doi.org/10.12681/grsr.238)

Copyright © 1974, Γιαννάκης Γκριτζαλής

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Γκριτζαλής Γ. (1974). Grossin William, Η εργασία και ο χρόνος (Ωράριον, Διάρκεια, Ρυθμός). *The Greek Review of Social Research*, 21, 297–298. <https://doi.org/10.12681/grsr.238>

«προϋπήρχαν του ναζισμού» και ως εκ τούτου «δεν ήταν αφωτιστικά», θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι ο ρατσισμός και ο αφωτισμός, χαρακτηριστικά γνωρίσματα του ναζισμού, δεν είναι χιτλερική ανακάλυψη. Ίδιαίτερα στην περίπτωση της Τουρκίας αυτό πολύ καλά το γνωρίζουν κυρίως οι 'Αρμένιοι. Γι' αυτό θα μου επιτρέψω ο κ. Κιτσίκης να παρατηρήσω ότι ο «Παντουρκισμός», όπως εξ' άλλου και κάθε «Παν-δόγμα», είναι αναγκαστικά, μαζί με όλα τα άλλα, και ρατσιστικός και αποκρουστικά επεκτατικός. Γιατί άραγε η τουρκική περίπτωση να αποτελούσε εξαίρεση; 'Επί πλέον οι φιλογερμανικές τάσεις της τουρκικής διπλωματίας και ο θαυμασμός των Τούρκων για τα γερμανικά πρότυπα οργανώσεως δεν εκδηλώνονται με την εμφάνιση του ναζισμού. Οι Τούρκοι υπήρξαν σύμμαχοι των Γερμανών στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και η έναρξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου βρήκε γερμανικές στρατιωτικές αποστολές στην Τουρκία και τουρκικά στρατιωτικά κλιμάκια στη Γερμανία, που εργάζονταν με σκοπό τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη του τουρκικού στρατού.

δ) Όσον αφορά την αξιολόγηση του έργου του Tekin Alp, αποδείχτηκε δεν συμφωνώ με τον κ. Κιτσίκη. 'Αν υπάρχουν αντιρρήσεις για την περικοπή από το κείμενο του Alp, τόν όποιον ο κ. Κιτσίκης θεωρεί όργανο της δυτικής προπαγάνδας και επομένως προκατειλημμένο έναντι των Τούρκων, θα παρακαλέσω τόν κ. συνάδελφο να καταφύγει σέ άλλη πηγή, τουρκική αυτή τη φορά, στόν καθηγητή της πολιτικής επιστήμης Kemal Karpat (Turkey's politics), ο όποιος άσφαλός δεν μπορεί νά κατηγορηθή για «αντιτουρκισμό».

Τέλος, θά ήθελα νά προσθήσω ότι τό θέμα του τουρκικού έθνικισμού, επειδή άπτεται άμεσα ζωτικών προβλημάτων του έλληνικού έθνους, είναι ένα θέμα που παρουσιάζει σοβαρές δυσκολίες στόν κάθε έρευνήτή που θά θελήσῃ νά τό ανάλυσῃ άντικειμενικά. 'Η ύπερβολική όμως έννοια όπως και τό ύπερβολικό μέσος εύκολά καταλήγουν σέ ύποκειμενικές άξιολογήσεις και έσφαλμένα συμπεράσματα. Παραδέχομαι ότι ή ήγεσία και τόν δύο χωρών δεν μπόρεσε στό παρελθόν νά δημιουργήσῃ τό κατάλληλο κλίμα συνεργασίας γιά τήν επίλυση κατό τρόπο ειρηνικό τόν τόσων προβλημάτων που άπασχόλησαν τίς δύο χώρες. 'Η έλληνική ήγεσία φέρει φυσικά ένα μεγάλο μέρος τίς εύθύνης. Δέν είμαι όμως έτοιμος νά συμφωνήσω με όποιονδήποτε ισχυρισθή ότι ή τουρκική κυβέρνησῃ δεν έχρησιμοποίησε τόν τουρκικό έθνικισμό, τίς μορφές τόν προσήκουσμε στό άρθρο μας, άντιπροσωπευτικό ή όχι, γιά νά παιξῇ τό διπλωματικό της παιχνίδι στίς δύσκολες στιγμές του πολέμου και άργότερα στό θέμα τόν Στενών και τίς Κύπρου. Σέ περίοδοι κρίσεως είναι αὐτό του είδους ο έθνικισμός,

έξτρεμιστικός, ρατσιστικός, επεκτατικός, που χρησιμοποιείται από τίς κυβερνήσεις γιά τήν εκκλήρωση τόν σκοπών τους. Αυτό βέβαια δεν είναι πάντα εύκολο, όπως απέδειξε ή πρόσφατη έλληνική περίπτωση. Στην περίπτωση πάντως τίς Τουρκίας, ή πολιτική ήγεσία τίς χώρας αὐτής, μέχρι στιγμής τουλάχιστον, φαίνεται νά χρησιμοποιή τά σύμβολα και τίς ιδέες του τουρκικού έθνικισμού με εξαίρετική μαεστρία, πρὸς όφελος φυσικά του τουρκικού έθνους.

PANTAZIS TERLEHIS, Ph. D.

'Επιστημονικός Συνεργάτης ΕΚΚΕ

*

Russel Bernard, *'Ανθρωπολογικά Θέματα, μετάφρασις υπό 'Αννης Μ. Στογιάννου, 'Αθήναι: 'Εκδόσεις Α. Καραβία, 1971, σ. 68.*

Τό μικρόν αὐτό βιβλίον περιλαμβάνει μίαν σειράν διαλέξεων αἱ όποιαι εδόθησαν υπό τόν συγγραφέα, καθηγητό τίς 'Ανθρωπολογίας, εἰς τούς φοιτητάς τόν Πανεπιστήμιον 'Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πατρών.

'Η σύνθεσις του άκροατηρίου, αποτελούμενη εκ σπουδαστών τίς Βιολογίας κυρίως, επηρέασε προφανώς τό περιεχόμενον τόν διαλέξεων, αἱ όποιαι αποτελοῦν εισαγωγῃ εἰς τήν φυσικήν ίδίαν ανθρωπολογία.

Τό βιβλίον αποτελείται εκ τεσσάρων κεφαλαίων. Εἰς τό πρώτον κεφάλαιον «Εισαγωγή εἰς τήν 'Ανθρωπολογία», ο συγγραφέας περιγράφει τά όρια τίς κοινωνικής ή πολιτιστικής ανθρωπολογίας, τίς αρχαιολογίας, τίς γλωσσολογίας και τίς φυσικής ανθρωπολογίας, τόν τεσσάρων δηλαδή κλάδων τίς Γενικής 'Ανθρωπολογίας, ή όποια έχει ως βασικόν άντικείμενον μελέτην τήν «κουλτούραν» ενός λαού.

Εἰς τό επόμενον κεφάλαιον (2. Θέσις του 'Ανθρώπου εἰς τήν Τάξιν τόν Πρωτεύοντων, 3. Παλαιοντολογικά Δεδομένα τίς 'Εξελέξεως του 'Ανθρώπου, 4. Περὶ 'Ανθρωπίνων Φυλών) ο συγγραφέας εἰσάγει τόν αναγνωστήν εἰς βασικά θέματα τίς φυσικής ανθρωπολογίας, εκθέτων συγχρόνως μεθοδικώς τήν στρωφόν τόν ενδιαφέροντος τόν ανθρωπόλογον από τήν βιολογικήν εξέστησιν του ανθρώπου εἰς τό προϊόν «του διαλόγου μίς ανθρωπίνης κοινωνίας και του περιβάλλοντός της», δηλαδή τήν «κουλτούραν».

Λόγω τίς εμάρσεως ή όποια δίδεται εἰς τήν φυσικήν ανθρωπολογία, κλάδον όπωσδήποτε γνωστόν εἰς τό ελληνικόν κοινόν, τουτο έστέρηθη τίς ευκαιρίας μίς βαθύτερας γνωριμίας τίς κοινωνικής ή πολιτιστικής ανθρωπολογίας,

δηλαδή μίς επιστήμης πολύ γνωστής εἰς τόν ευρωπαϊκόν και αμερικανικόν χόρον, άγνώστου όμως εἰς τήν 'Ελλάδα. 'Η πολιτισμική ανθρωπολογία έχει ακαδημαϊκήν ζωήν ενός αιώνος περίπου. Προφανώς εκ παραδρομής τοποθετεῖται, εἰς τό βιβλίον, ή γένεσις τίς εἰς τά μέσα του εικοστοῦ αἰώνος (σ. 19).

'Η ανθρωπολογία είναι ή κατ' έξοχήν επιστήμη ή όποια έπιχειρεῖ νά επίλυση τάς δυσκολίας τίς έννοιολογικής μεταφοράς ενός όρου από μίαν γλώσσαν εἰς τήν άλλην. 'Η μεταφράστρια αντιμετώπισε τό πρόβλημα αὐτό με σχετική επιτυχίαν. Προβλήματα όπωσδήποτε εδημιούργησεν ή απόδοσις του όρου culture διά τίς λέξεως «κουλτούρα». 'Η λέξις culture έχει διά τόν ανθρωπολόγον σημασίαν διάφορον εκείνης ή όποια έγινε απόδεκτη υπό τόν κοινωνιολόγον-όπαδόν τίς θεωρίας τίς μαζικής κοινωνίας. Εἰς τήν 'Ελλάδα, ή απόδοσις του όρου culture διά τίς λέξεως κουλτούρα απηχεί κοινωνιολογικάς και ανθρωπιστικάς έννοιās. 'Η χρησιμοποίησις όμως τίς ίδίας λέξεως διά τήν απόδοσιν και τίς ανθρωπολογικής έννοιās τίς culture είναι δυνατόν νά προκαλέσῃ προβλήματα κατανοήσεως. Τό γεγονός ότι ή λέξις «κουλτούρα» είναι ακατάλληλος διά τήν απόδοσιν του όρου culture φαίνεται και εκ τού ότι ή μεταφράστρια αναγκάζεται νά απόδοσθ τό επίθετον cultural διά τίς λέξεως «πολιτιστικός», δημιουργούσα οὕτω σύγχυσιν εἰς τόν μῃ ειδικόν αναγνωστήν, ο όποιος άδυνατεί νά κατανοήσῃ ότι ή λέξις «πολιτιστικός» χρησιμοποιεῖται ως επίθετον του ουσιαστικού «κουλτούρα».

'Εδὸ πρέπει νά σημειωθῇ ότι οὐτε τό επίθετον «πολιτιστική», ως προσδιοριστικόν τίς ανθρωπολογίας, αποδέξει όρθως τήν έννοιαν cultural, δεδομένου ότι έχει έννοιον έννοιολογικήν απόχρωσιν δηλοτικήν τίς ικανότητος πρὸς τι, ή όποια έλλείπει από τόν αγγλικόν όρον.

'Εν πίσῃ περιπτώσει ή ως άνω επιμελημένη έκδοσις αποτελεί σπουδαίον βοήθημα όχι μόνο διά τόν 'Ελληνα φοιτητήν τίς βιολογίας αλλά και διά τόν αναγνώστην με γενικά ανθρωπολογικά ενδιαφέροντα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΓΚΙΖΕΛΗΣ, Ph. D.

'Επιστημονικός Συνεργάτης ΕΚΚΕ

*

Grossin William, *'Η έργασία και ο χρόνος* (Έρρίον, Διάρκεια, Ρυθμός). Παρίσι, εκδ. «Ανθρωπος», 1969.

Ο W. Grossin, Καθηγητής τίς Κοινωνιολογίας εἰς τό Πανεπιστήμιον του Nancy τίς Γαλλίας, ασχολεῖται με θέμα άφορόντα εἰς τήν έργασίαν και τήν

κοινωνικὴν ἀλλαγὴν. Θεωρεῖται δὲ παγκοσμίως, ὡς ἕνας ἐκ τῶν πλεόν ἐιδικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ χρόνου, τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ἐλευθέρου χρόνου. Αἱ ποικίλα ἐρευνᾶ, τὰς ὁποίας διεξήγαγεν ὡς τακτικὸς συνεργάτης τοῦ Ἑθνικοῦ Κέντρου Ἐπιστημονικῶν Ἑρευνῶν (CNRS) τὸν Παρισίον, καθὼς καὶ ἡ ἐπὶ πολλὰ ἔτη στενὴ συνεργασία του μετὸν κορυφαίον κοινωνιολόγῃ τῆς ἐργασίας Pierre Naville, ὁ ὁποῖος καὶ προλογίζει τὸ βιβλίον του, ἐπιτρέπουν εἰς τὸν Grossin τὴν ἔξαγωγήν ἐπιστημονικῶν συμπερασμάτων ἐπὶ ἐνὸς πολυδιάστατου καὶ ἐπικαίρου θέματος ὡς ὁ χρόνος τῆς ἐργασίας.

Τὰ συμπεράσματα τοῦ Grossin προκύπτουν ἐκ τῆς ἐρεύνης τὴν ὁποίαν διεξήγαγεν εἰς ἐπιχειρήσεις ἀσχολουμένας μετὸν παραγωγὴν ἢ ηλεκτρονικῶν συσκευῶν ἐπιικοινωνίας, τῆς περισχέζης τῶν Παρισίων. Κατ' ἀρχὴν ἡ ἔρευνα ἀναφέρεται εἰς συγκρίσεις ἐπὶ τῶν δεδομένων: διαφορά μεταξὺ διαρκείας ἐργασίας καὶ ὥραριου ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων, χρόνος ἐργασίας τῶν γυναικῶν, τὸν ἀνὰ τεσσάρων στελεχῶν καὶ τὸν βοηθητικῶν προσωπικῶν. Εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ περιγραφικὸν στάδιον ἀναφάνεται ἡ πλοκή τοῦ προβλήματος διαχωρισμοῦ μεταξὺ διαρκείας ἐργασίας καὶ ὥραριου καὶ ἡ ἀνάγκη καθορισμοῦ τῆς ἀλληλεξαρτήσεώς των, ἐν σχέσει πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τὰς εἰδικότητας τοῦ προσωπικοῦ.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διαπιστώσεων, αἱ ὁποῖαι προκύπτουν ἐκ τῶν περιγραφικῶν δεδομένων, ὁ Grossin προβάλλει δύο ὑποθέσεις ὑπὸ μορφήν παραγόντων, οἱ ὁποῖοι προφανῶς ἀλληλοσυνδέονται καὶ καθορίζουν τὴν διάρκειαν καὶ τὸ ὥραριον ἐργασίας. Οἱ μὲν ἐξαρτῶνται ἐκ τῶν ἀπαίτησεων τῆς παραγωγῆς, οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν «πίσεων» τοῦ προσωπικοῦ.

Ἡ πρώτη ἐκ τῶν ὑποθέσεων ἐπιβεβαιώνεται ποσοτικῶς διὰ τῆς ἐρεύνης, διὰ τῆς ὁποίας καταδεικνύεται ὅτι ὅσον μεγαλύτερα εἶναι ἡ ἐπιχειρήσις, τόσοον στενωτέρα ἐξάρτησις ὑπάρχει μεταξὺ ὁμάδων ἐργασίας καὶ εἰδικότητων. Τὸ σύγχρονον ἐργαστάσιον ἀποτελεῖ «ὀργανικὴν ἐνότητα» καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ἐργαζομένων ἐντὸς αὐτῆς ἐξέρχονται τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ γραφείου ἢ τοῦ ἐργαστηρίου, δεχόμενα ἐπιβράσεις αἱ ὁποῖαι ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐξυπηρετήσιν τῆς διαδικασίας τῆς μακρικῆς παραγωγῆς. Ἐξ ὅυ καὶ ἡ ἀνάγκη «συγχρονισμοῦ» τῆς ἐργασίας εἰς τὰς μεγάλας ὁμάδας παραγωγῆς, ἡ ὁποία βεβαίως ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν διακεκομμένην καὶ ἀσυγχρονιστὴν ἐργασίαν τῶν μικρῶν ὁμάδων, ὡς τὸ βοηθητικῶν προσωπικῶν, τῶν συντηρητῶν μηχανῶν, κλπ.

Ἡ δευτέρα ἐκ τῶν ὑποθέσεων ἡ ἀφορῶσα εἰς τὰς πίσεις τῶν ἐργαζομένων

— περισσότερον ποιοτικῇ τῆς πρώτης — κατέδειξεν ὅτι οἱ ἐργοῦδοι ὑποχωροῦν συχνὰ ἐνώπιον πίσεων, ἐνίοτε ἀσυνείδητος, ἂν καὶ γνωρίζουν ὅτι ἕνας ὀρισμένος τύπος ὥραριου ἢ διαρκείας εἶναι ἀσυμβίβαστος μετὸν ἀπασχόλησιν μιᾶς ὀρισμένης ὁμάδος ἐργασίας καὶ μετὸν διαδικασίαν τῆς παραγωγῆς γενικώτερον.

Ἐνα μεγάλο μέρος τῆς ἐρεύνης εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὴν ἐργασίαν διὰ τοῦ συστήματος τῶν διαδοχικῶν ὁμάδων (τῶν τριῶν 8). Θέμα ἐπίσης ἐπικαίρον, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος τούτου αὐξάνει παρὰ πλῆθος πρὸς τὴν τεχνολογικὴν ἐξέλιξιν. Εἰς τὸ ἐρώτημα εἰ καὶ κατὰ πόσον ἡ τεχνολογικὴ ἐξέλιξις παρασύρῃ τὴν ἐργασίαν διὰ διαδοχικῶν ὁμάδων, ὁ Grossin δίδει μίαν ἀπάντησιν σύνθετον καὶ περιγραφικὴν. Ἀπιστῶνται μὲν ὅτι τὸ ποσοστὸν τῶν ἐργαζομένων μετὸν τὸ σύστημα τῶν διαδοχικῶν ὁμάδων αὐξάνει συνεχῶς, χωρὶς νὰ ὑπάρξη, κατ' αὐτὴν, ἄμεσος σχέσις διαρκείας μεταξὺ αὐτῆς τῆς αὐξήσεως καὶ τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, ἀναγνωρίζει ὅμως, ὅτι ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος καὶ ἡ αὐτοματοποιήσις ἐνισχύουν τὴν αὐξήσιν τοῦ ποσοστοῦ τῶν ἐργαζομένων εἰς διαδοχικὰς ὁμάδας μόνον δι' ὀλίγον χρονικὸν διάστημα. θεωρῶν τὴν περίοδον ταύτην μεταβατικῇ, ὀφειλομένην κυρίως εἰς τὰς ἀπαρχὰς ἐλλείψεις τῆς αὐτοματοποιήσεως. Εἰς τὸ τελευταῖον κεφάλαιον ὑπὸ τὸν τίτλον «Χρόνος τῶν μηχανῶν καὶ χρόνος τῶν ἀνθρώπων», ὁ Grossin ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ χρόνος ἐργασίας τῶν μηχανῶν ὑπερτερεῖ τοῦ χρόνου ἐργασίας τῶν ἀτόμων καὶ ἡ διαφορά αὕτη συνεχῶς αὐξάνει. Ἡ κλασματικὴ σχέση μεταξὺ χρόνου ἐργασίας τῶν μηχανῶν καὶ παραγωγικότητος μηχανῶν καὶ ἐργαζομένων—ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν μιᾶς συνεχιζομένης τεχνολογικῆς ἐξελίξεως—δεικνύει ὅτι ὑπάρχει εὐχέρεια περαιτέρω μειώσεως τῆς διαρκείας ἐργασίας ἐντὸς ὀρισμένων ὁρίων ἐλαστικότητος ἐξαρτημένων ἐκ τῆς ζητήσεως τῆς παραγωγῆς.

Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω ἡ ἐν λόγω ἔρευνα ἀσχολοῖται μετὸν προβλήματα ἀφορῶντα εἰς τὸν ἐλεύθερον χρόνον, ὁ ὁποῖος συνεχῶς καὶ περισσότερον ἀσκει πίεσιν ἐπὶ τοῦ χρόνου ἐργασίας καὶ ἀποτελεῖ ἴσως τὸ βασικώτερον κίνητρον τῶν διεκδικήσεων τῶν ἐργαζομένων πρὸς μείωσιν τῆς διαρκείας τῆς ἐργασίας καὶ ἐξασφάλισιν ἐνὸς ὥραριου καλὸν τῶντας τὰς κοινωνικὰς τῶν ἀνάγκας. Ἐὰν ὁ ἐλεύθερος χρόνος πρέπει νὰ δίδεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ εἰκοσιεταίρου ἡ εἰς τὸ τέλος τῆς ἐβδομάδος ἢ τμηματικῶς κατὰ μῆνα ἢ τέλος πρὸς ἐπιμύκνισιν τοῦ χρόνου τῶν ἐτησίον διακοπῶν, εἶναι θέματα τὰ ὁποῖα ἀκροθιγὸς ἐξετάζει εἰς τὴν ἐρευνᾶν τοῦ ὁ καθηγῆταις

Grossin, ἀλλὰ ἔχουν ἀποτελέσει ἀντικείμενον ἰδιαίτερον ἐρευνῶν καὶ μελετῶν τοῦ.

Γενικῶς τὸ βιβλίον «Ἡ ἐργασία καὶ ὁ χρόνος» ἀποτελεῖ μίαν ἐργασίαν πλουσίαν εἰς στοιχεῖα θεωρητικῶς ἐμπεδομένα καὶ ἐμπειρικῶς ἀποδεδειγμένα. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα στερούμεθα ἐρευνῶν αὐτοῦ τοῦ εἶδους, τὸ βιβλίον τοῦ Grossin θὰ ἦτο ἴσως χρήσιμον, ὡς ἐνὸς εἰς τοὺς λαμβάνοντας ἀποφάσεις ἀπὸ πλευρᾶς συμβουλευτικῆς, ὡς ἐτέρου εἰς τοὺς ἀσχολουμένους μετὸν θέμα ἐπιστημονικῶς ἀπὸ πλευρᾶς μεθοδολογίας καὶ προβληματισμοῦ.

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΓΚΡΙΤΣΑΛΗΣ
Κοινωνιολόγος τῆς Ἑργασίας
Ἐπιστημονικὸς Συνεργάτης ΕΚΚΕ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

The Greek Review of Social
Research

εἰδικὸν τριμηνιαῖον περιοδικὸν
Ἐκδότης: Ἑθνικὸν Κέντρον
Κοινωνικῶν Ἑρευνῶν (ΝΠΔΔ)
Σοφοκλέους 1, Ἀθῆναι 11242
Ἔτος 5ον. Τεύχος 21-22
Ἰούλιος - Δεκέμβριος 1974

ὑπεύθυνος τυπογραφείου Ἱ. Ὁρσινίδης
Θησέας 52-Π, Φάληρον
στοιχειοθεσία - ἐκτύπωσις - βιβλιοθεσία
Ἐπαύλοφος Ε.Π.Ε.
Ζαλοκώστα 5, Ἀθῆναι
ἐπιμέλεια ἐκδόσεως
Υπηρεσία Ἐνημερώσεως ΕΚΚΕ

ΤΙΜΗ ΔΙΠΛΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΧ. 80
Double issue \$ 5

συνδρομαὶ ἐσωτερικῶς (4 τεύχη):
διὰ ἰδιώτας ΔΡΧ. 150,
διὰ σπουδαστάς ΔΡΧ. 120,
διὰ νομικὰ πρόσωπα, τραπεζὰς,
ὀργανισμοὺς ΔΡΧ. 300,
συνδρομὴ ἐξωτερικῶς (4 τεύχη): \$ 12

ἡ ἀναδημοσίευσίς τῆς ὅλης τοῦ
περιοδικοῦ ἐπιτρέπεται μόνον κατόπιν
ἀδείας τοῦ διευθυντοῦ συντάξεως
πέρας ἐκτυπώσεως 26.2.1975

Τὰ ἐνυπόγραφα ἀρθρα ἐκφράζουν τὰς ἀπόψεις τῶν συγγραφέων των.
Signed articles express only the views of their author.